

ТЕМА 10. МІЖНАРОДНІ НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ ВІДНОСИНИ

- 1. СУТНІСТЬ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО ОБМІНУ ТА ЙОГО ФОРМИ.**
- 2. ОСНОВНІ ФОРМИ ТА КАНАЛИ ПЕРЕДАЧІ ТЕХНОЛОГІЙ.**
- 3. ВИДИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ТОРГІВЛІ ІНЖИНІРИНГОВИМИ ПОСЛУГАМИ.**

1 ПИТАННЯ. СУТНІСТЬ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО ОБМІНУ ТА ЙОГО ФОРМИ

НОВИЙ ЕТАП НТР, ЩО РОЗПОЧАВСЯ В 50-Х РР. ХХ СТ., ЗАБЕЗПЕЧИВ ПЕРЕВОРОТ У СТРУКТУРІ МІЖНАРОДНОГО ПОДІЛУ ПРАЦІ ТА ПРИЗВІВ ДО ПОЯВИ НОВОЇ ФОРМИ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН — МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО ОБМІНУ.

МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ОБМІН — ЦЕ СУКУПНІСТЬ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН МІЖ ІНОЗЕМНИМИ КОНТРАГЕНТАМИ З ПРИВОДУ ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЩО МАЮТЬ НАУКОВУ Й ПРАКТИЧНУ ЦІННІСТЬ.

ПРОЦЕС МІЖНАРОДНОЇ ПЕРЕДАЧІ ТЕХНОЛОГІЇ МІСТИТЬ У СОБІ:

- a) **ВІДБІР І ПРИДБАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ;**
- b) **АДАПТАЦІЮ Й ОСВОЄННЯ ПРИДБАНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ;**
- c) **РОЗВИТОК МІСЦЕВИХ МОЖЛИВОСТЕЙ З УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ З УРАХУВАННЯМ**

ПРИЧИНИ РОЗВИТКУ МНТО

- 1. ПОСИЛЕННЯ НЕРІВНОМІРНОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ОКРЕМИХ ДЕРЖАВ**
- 2. ЗАГОСТРЕННЯ КОНКУРЕНТНОЇ БОРОТЬБИ.**
- 3. МОНОПОЛІЗАЦІЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ ТНК.**
- 4. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ СВІТОВОГО РИНКУ.**

МІЖНАРОДНИЙ ОБМІН ТЕХНОЛОГІЯМИ

- ✓ ЦЕ НАДАННЯ НА КОМЕРЦІЙНІЙ ОСНОВІ ІНОЗЕМНОМУ КОНТРАГЕНТУ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЯКІ МАЮТЬ НЕ ТІЛЬКИ НАУКОВУ, А І ПРАКТИЧНУ ЦІННІСТЬ;**
- ✓ ЦЕ ОБМІН РІЗНИМИ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИМИ ЗНАННЯМИ ТА ВИРОБНИЧИМ ДОСВІДОМ МІЖ КРАЇНАМИ;**
- ✓ ЦЕ ПРОДАЖ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ЗНАНЬ І ДОСВІДУ ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА КОНКРЕТНОГО ВИРОБУ ЧИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ КОНКРЕТНОГО ПРОЦЕСУ.**

МІЖНАРОДНЕ ПРАВОВЕ ТЛУМАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ТЕХНОЛОГІЯ»:

- НАБІР КОНСТРУКТОРСЬКИХ РІШЕНЬ, МЕТОДІВ І ПРОЦЕСІВ ВИРОБНИЦТВА ТОВАРІВ І НАДАННЯ ПОСЛУГ;**
- МАТЕРІАЛІЗОВАНА АБО УПРЕДМЕТНЕНА ТЕХНОЛОГІЯ, НАПРИКЛАД, У ВИГЛЯДІ УСТАТКУВАННЯ, МАШИНИ ТОЩО.**

ЕТАПИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО ОБМІНУ:

- 1) ВИКОРИСТАННЯ НОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЛИШЕ НА ВЛАСНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ І ПРОДАЖ НОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА РИНКУ (ДО ПРОМИСЛОВОГО ПЕРЕВОРОТУ XVIII СТ.);**
- 2) ВИКОРИСТАННЯ НОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НЕ ЛИШЕ НА ВЛАСНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ, АЛЕ Й ПРОДАЖ ЇХ ІНШИМ ВИРОБНИКАМ В УМОВАХ УСКЛАДНЕННЯ ФІНАНСОВОЇ, ВИРОБНИЧОЇ Й РИНКОВОЇ СИТУАЦІЇ (XVIII–XIX СТ.);**
- 3) МІЖНАРОДНИЙ ОБМІН ТЕХНОЛОГІЯМИ ЗРОСТАЄ ДО ОБСЯГІВ, ЩО ДОЗВОЛИЛИ ВИДІЛИТИ ЙОГО В ОКРЕМУ ФОРМУ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН, ВИНИКНЕННЯ СВІТОВОГО РИНКУ ТЕХНОЛОГІЙ (СЕРЕДИНА XX СТ.).**

ПРИЧИНИ, ЩО ОБУМОВИЛИ ШВИДКИЙ РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОГО ОБМІНУ ТЕХНОЛОГІЯМИ:

- 1) **НА РІВНІ КРАЇНИ — ЦЕ НЕРІВНОМІРНІСТЬ РОЗВИТКУ РІЗНИХ КРАЇН СВІТУ В НАУКОВО-ТЕХНІЧНІЙ СФЕРІ, ЩО ПОВ'ЯЗАНА НАСАМПЕРЕД З НЕДОСТАТНІМ ОБСЯГОМ ВИДАТКІВ НА НДДКР У БІЛЬШОСТІ КРАЇН І З РОЗХОДЖЕННЯМ ЦІЛЕЙ ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ:**
  - **ДЛЯ РОЗВИНУТИХ КРАЇН ПРИДБАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ СПРИЯЄ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЧОГО АПАРАТУ В РІЗНИХ ГАЛУЗЯХ;**
  - **ДЛЯ КРАЇН, ЩО РОЗВИВАЮТЬСЯ, — ЦЕ ЗАСІБ ПОДОЛАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ВІДСТАЛОСТІ Й СТВОРЕННЯ ВЛАСНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ, ОРІЄНТОВАНОЇ НА ЗАДОВОЛЕННЯ ВНУТРІШНІХ ПОТРЕБ;**

- 2) **НА РІВНІ ОРГАНІЗАЦІЇ (ФІРМИ) ПРИДБАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ СПРИЯЄ:**
  - **РОЗВ'ЯЗАННЮ КОНКРЕТНИХ ЕКОНОМІЧНИХ І НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ПРОБЛЕМ;**
  - **ПОДОЛАННЮ ОБМЕЖЕНОСТІ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ ОКРЕМОГО ПІДПРИЄМСТВА, БРАКУ ВИРОБНИЧИХ ПОТУЖНОСТЕЙ ТА ІНШИХ РЕСУРСІВ;**
  - **ОДЕРЖАННЮ НОВИХ СТРАТЕГІЧНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ.**

ЕКОНОМІЧНА ДОЦІЛЬНІСТЬ ЕКСПОРТУ ТЕХНОЛОГІЙ ВИЗНАЧАЄТЬСЯ ТИМ, ЩО:

- 1) ПРОДАЖ ТЕХНОЛОГІЙ — ЦЕ ДЖЕРЕЛО ОДЕРЖАННЯ ДОХОДІВ;**
- 2) ПЕРЕДАЧА ТЕХНОЛОГІЙ ЗА КОРДОН — ФОРМА БОРОТЬБИ ЗА ТОВАРНИЙ РИНОК;**
- 3) ЦЕ СПОСІБ ОБІЙТИ ПРОБЛЕМИ ЕКСПОРТУ ВІДПОВІДНОГО ПРОДУКТУ;**
- 4) ЦЕ СПОСІБ УСТАНОВЛЕННЯ КОНТРОЛЮ НАД ЗАКОРДОННОЮ ФІРМОЮ ЧЕРЕЗ ТАКІ УМОВИ ЛІЦЕНЗІЙНОЇ УГОДИ, ЯК ОБСЯГ ВИРОБНИЦТВА, УЧАСТЬ У ПРИБУТКАХ ТОЩО;**
- 5) НАДАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ — СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПУ ДО ІНШОГО НОВОВВЕДЕННЯ ЧЕРЕЗ «ПЕРЕХРЕСНЕ ЛІЦЕНЗУВАННЯ»;**
- 6) ЦЕ МОЖЛИВІСТЬ БІЛЬШ ЕФЕКТИВНОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБ'ЄКТА ЛІЦЕНЗІЇ ЗА УЧАСТЮ ПОКУПЦЯ.**

***ЕКОНОМІЧНА ДОЦІЛЬНІСТЬ ІМПОРТУ ТЕХНОЛОГІЙ
ВИЗНАЧАЄТЬСЯ ТИМ, ЩО ІМПОРТ ТЕХНОЛОГІЙ ЦЕ:***

- 1) ДОСТУП ДО НОВОВВЕДЕНЬ ВИСОКОГО ТЕХНІЧНОГО РІВНЯ;**
- 2) ЗАСІБ ЕКОНОМІЇ ВИДАТКІВ НА НДДКР;**
- 3) ЗАСІБ ЗМЕНШЕННЯ ВАЛЮТНИХ ВИДАТКІВ НА ТОВАРНИЙ ІМПОРТ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО КАПІТАЛУ Й РОБОЧОЇ СИЛИ;**
- 4) УМОВА РОЗШИРЕННЯ ЕКСПОРТУ ПРОДУКЦІЇ, ЩО ВИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ІМПОРТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ;**
- 5) ГАРАНТІЯ ОСВОЄННЯ ПРОДУКТУ АБО ПРОЦЕСУ ЗА ДОПОМОГОЮ ПРОДАВЦЯ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЄ, ЯК ПРАВИЛО, ТЕХНІЧНУ АДАПТАЦІЮ НОВОВВЕДЕННЯ.**

СУБ'ЄКТИ СВІТОВОГО РИНКУ ТЕХНОЛОГІЙ

ОБ'ЄКТИ СВІТОВОГО РИНКУ ТЕХНОЛОГІЙ

ОБ'ЄКТИ СВІТОВОГО РИНКУ ТЕХНОЛОГІЙ

РЕЧОВА ФОРМА

- УСТАТКУВАННЯ
- ТЕХНОЛОГІЧНІ ЛІНІЇ
- АГРЕГАТИ
- ІНСТРУМЕНТИ

НЕРЕЧОВА ФОРМА

- ✓ ЗНАННЯ
- ✓ ДОСВІД ТЕХНОЛОГІЧНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

СЕГМЕНТИ СВІТОВОГО РИНКУ ТЕХНОЛОГІЙ:

- 1. РИНОК ПАТЕНТІВ І ЛІЦЕНЗІЙ.**
- 2. РИНОК НАУКО- І ТЕХНОЛОГІЧНОМІСТКОЇ ПРОДУКЦІЇ.**
- 3. РИНОК ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНОГО КАПІТАЛУ.**
- 4. РИНОК НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ФАХІВЦІВ.**

ПРОВІДНУ РОЛЬ НА СВІТОВОМУ РИНКУ ТЕХНОЛОГІЙ ВІДІГРАЮТЬ РОЗВИНУТІ КРАЇНИ: ВЕЛИКОБРИТАНІЯ, НІМЕЧЧИНА, США, ФРАНЦІЯ Й ЯПОНІЯ, ЯКІ КОНТРОЛЮЮТЬ ПОНАД 60 % ЦЬОГО РИНКУ. ПРОТЕ, США ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ ЗА ЧАСТКОЮ ВИДАТКІВ НА R&D У ВВП ЗАЙМАЮТЬ ЛИШЕ 7 ТА 11 СХОДИНКИ В ПЛАНЕТАРНОМУ РЕЙТИНГУ, ВІДПОВІДНО, ЩО НАВРЯД ЧИ ЗАБЕЗПЕЧИТЬ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЇХ НИНІШНІХ ПОЗИЦІЙ НА СВІТОВОМУ РИНКУ ТЕХНОЛОГІЙ В МАЙБУТНЬОМУ.

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО МІЖНАРОДНОГО ОБМІНУ ТЕХНОЛОГІЯМИ:

- 1. СВІТОВИЙ РИНОК ТЕХНОЛОГІЙ СПРИЯЄ ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ В ЦІЛОМУ.**
- 2. ГОЛОВНИМИ СУБ'ЄКТАМИ РИНКУ ТЕХНОЛОГІЙ НА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ Є ТНК, ЯКІ ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ СПІЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НДДКР МАТЕРИНСЬКИМИ Й ДОЧІРНІМИ КОМПАНІЯМИ.**
- 3. НАЙБІЛЬШІ ТНК ЗОСЕРЕДЖУЮТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ У СВОЇХ РУКАХ, ЩО СПРИЯЄ МОНОПОЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНОГО РИНКУ ТЕХНОЛОГІЙ.**
- 4. СТРАТЕГІЯ ПОВЕДІНКИ ТНК НА СВІТОВОМУ РИНКУ ТЕХНОЛОГІЙ СТОСОВНО НЕЗАЛЕЖНИХ СУБ'ЄКТІВ (КРАЇН ТА ФІРМ) ВИЗНАЧАЄТЬСЯ ЖИТТЄВИМ ЦИКЛОМ ТЕХНОЛОГІЇ:
I ЕТАП – ПЕРЕВАГА НАДАЄТЬСЯ ПРОДАЖУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ, В ЯКІЙ РЕАЛІЗУЮТЬСЯ НОВІ ІДЕЇ;
II ЕТАП – ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ОБМІН СУПРОВОДЖУЄТЬСЯ АБО ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ У ФОРМІ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ (PII);
III ЕТАП – ЧИСТЕ ЛІЦЕНЗУВАННЯ, ТОБТО ПРИДБАННЯ ПРАВ ВЛАСНОСТІ НА ТЕХНОЛОГІЮ, ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ.**
- 5. ПРОВІДНУ РОЛЬ ВІДІГРАЄ ВНУТРІШНЬОФІРМОВИЙ МІЖНАРОДНИЙ ОБМІН ТЕХНОЛОГІЯМИ.**
- 6. ТЕХНОЛОГІЧНИЙ РОЗРИВ, ЩО ІСНУЄ МІЖ РІЗНИМИ ГРУПАМИ КРАЇН, ОБУМОВЛЮЄ БАГАТОСТУПІНЧАСТУ СТРУКТУРУ СВІТОВОГО РИНКУ ТЕХНОЛОГІЙ:
А) ВИСОКІ ТЕХНОЛОГІЇ (УНІКАЛЬНІ ТА ПРОГРЕСИВНІ) Є ОБ'ЄКТАМИ ОБМІНУ МІЖ РОЗВИНУТИМИ КРАЇНАМИ;
Б) НИЗЬКІ (МОРАЛЬНО ЗАСТАВІЛІ) І СЕРЕДНІ (ТРАДИЦІЙНІ) ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИНУТИХ КРАЇН Є**

НОРМАТИВНО-ПРАВОВУ БАЗУ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО ОБМІНУ ТЕХНОЛОГІЙ ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ:

- ✓ МІЖНАРОДНИЙ КОДЕКС ПОВЕДІНКИ У СФЕРІ ПЕРЕДАЧІ ТЕХНОЛОГІЙ;**
- ✓ УГОДА СОТ ЩОДО АСПЕКТІВ ПРАВ НА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНУ ВЛАСНІСТЬ;**
- ✓ КОМІТЕТ З ПЕРЕДАЧІ ТЕХНОЛОГІЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ООН З ТОРГІВЛІ Й РОЗВИТКУ;**
- ✓ ВСЕСВІТНЯ ОРГАНІЗАЦІЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ;**
- ✓ КООРДИНАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ З КОНТРОЛЮ ЗА ЕКСПОРТОМ;**
- ✓ НАРАДА ФАХІВЦІВ З БЕЗПЕКИ Й ТЕХНОЛОГІЇ**

МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО РЕГУЛЮЮТЬ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ОБМІН

НАЗВА , МІСЦЕ ТА РІК ЗАСНУВАННЯ	ЦІЛІ	ОРГАНИ
ЄВРОПЕЙСЬКА ПАТЕНТНА ОРГАНІЗАЦІЯ (ЄПО), МЮН-ХЕН, 1973 Р.	<ul style="list-style-type: none"> •ВИДАЧА ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПАТЕНТІВ; •РОЗШИРЕННЯ СПІВПРАЦІ МІЖ ЄВРОПЕЙСЬКИМИ ДЕРЖАВАМИ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ВІНАХОДУ; •ПОСИЛЕННЯ ПАТЕНТНОГО ЗАХИСТУ.	ЄВРОПЕЙСЬКЕ ПАТЕНТНЕ ВІДОМСТВО АДМІНІСТРАТИВНІ РАДА
ВСЕСВІТНЯ ОРГАНІЗАЦІЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ (ВОІВ), ЖЕНЕЕВА, 1970 Р.	<ul style="list-style-type: none"> •ОХОРОНА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УСЬОМУ СВІТІ; •РОЗШИРЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ СПІВПРАЦІ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ; КОНФЕРЕНЦІЯ ВОІВ; КОМІТЕТ ІЗ КООРДИНАЦІЇ; ПОСТІЙНИЙ КОМІТЕТ ІЗ ІН-ФОРМАЦІЇ ПРО ПРОМИС-ЛОВУ

2 ПИТАННЯ. ОСНОВНІ ФОРМИ І КАНАЛИ ПЕРЕДАЧІ ТЕХНОЛОГІЙ

ОСНОВНІ КАНАЛИ ПЕРЕДАЧІ ТЕХНОЛОГІЙ:

- a) *ВНУТРІШНЬОФІРМОВІ* — ЗАКОРДОННИМ ФІЛІЯМ ТНК;
- b) *МІЖФІРМОВІ* — ЗА ЛІЦЕНЗІЙНИМИ, КООПЕРАЦІЙНИМИ, УПРАВЛІНСЬКИМИ ТА ІНШИМИ ДОВГОСТРОКОВИМИ УГОДАМИ З ІНОЗЕМНИМИ ФІРМАМИ;
- c) *ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНІ* — РАЗОМ З ЕКСПОРТНИМИ ПОСТАВКАМИ МАШИН, УСТАТКУВАННЯ І ІНШОЇ ПРОМИСЛОВОЇ ПРОДУКЦІЇ.

ОСНОВНІ ФОРМИ ПЕРЕДАЧІ ТЕХНОЛОГІЙ:

1. НА НЕКОМЕРЦІЙНІЙ ОСНОВІ, ЯКЩО МІЖ СТОРОНАМИ НЕ ВИНИКАЄ ГРОШОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ:
  - ✓ НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ ПУБЛІКАЦІЇ — НАУКОВА, ТЕХНІЧНА Й НАВЧАЛЬНА ЛІТЕРАТУРА, КОМП'ЮТЕРНІ БАНКИ ДАНИХ, ДОВІДНИКИ Й АНАЛІТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ, ТЕХНІЧНІ СТАНДАРТИ Й ІНСТРУКЦІЇ, ФІРМОВІ КАТАЛОГИ Й ПРОСПЕКТИ, ПАТЕНТНІ ОПИСИ;
  - ✓ ОСОБИСТІ КОНТАКТИ ВЧЕНИХ І ФАХІВЦІВ У ПРОЦЕСІ ОБМІНУ ІНФОРМАЦІЄЮ НА МІЖНАРОДНИХ КОНФЕРЕНЦІЯХ, ВИСТАВКАХ, СИМПОЗІУМАХ, СЕМІНАРАХ, А ТАКОЖ У РЕЗУЛЬТАТІ ВІДРЯДЖЕНЬ ЗА КОРДОН, НАВЧАННЯ, СТАЖУВАННЯ;
  - ✓ МІГРАЦІЯ ВЧЕНИХ І ФАХІВЦІВ, АБО ТАК ЗВАНА «ВТЕЧА УМІВ».
2. НА КОМЕРЦІЙНІЙ ОСНОВІ, КОЛИ ПОКУПЕЦЬ ОПЛАЧУЄ ПЕРЕДАНІ ПРОДАВЦЕМ НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ ЗНАННЯ.

НАЙПОШИРЕНІШОЮ СУЧАСНОЮ ФОРМОЮ ПЕРЕДАЧІ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ЗНАНЬ НА КОМЕРЦІЙНІЙ ОСНОВІ Є МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ ЛІЦЕНЗІЯМИ.

ЛІЦЕНЗІЯ — ЦЕ ДОЗВІЛ ЛІЦЕНЗІАРА (ВЛАСНИКА ТЕХНОЛОГІЇ АБО ПРАВ ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ) НА ВИКОРИСТАННЯ ЛІЦЕНЗІАТОМ (ОСОБОЮ, ЩО ОТРИМУЄ ТЕХНОЛОГІЮ) ВІНАХОДУ, НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ДОСЯГНЕННЯ, ТЕХНІЧНИХ ЗНАНЬ, ВИРОБНИЧОГО ДОСВІДУ, СЕКРЕТІВ ВИРОБНИЦТВА ТОЩО ПРОТЯГОМ ПЕВНОГО ТЕРМІНУ ЗА ОБУМОВЛЕНУ В ЛІЦЕНЗІЙНІЙ УГОДІ ВІНАГОРОДУ.

ЛІЦЕНЗІЇ РОЗРІЗНЯЮТЬ:

1) ЗА НАЯВНІСТЮ ПАТЕНТУ:

- ✓ **ЗАПАТЕНТОВАНІ НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ РОЗРОБКИ;**
- ✓ **БЕЗПАТЕНТНІ ЛІЦЕНЗІЇ** (ПРИ ПРОДАЖУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ВІДКРИТТЯ, АВТОРСТВО Й НОВИЗНА ЯКОГО НЕ ЗАРЕЄСТРОВАНІ У ВІДПОВІДНИХ ОФІЦІЙНИХ УСТАНОВАХ);

2) ЗАЛЕЖНО ВІД ОБСЯГУ ПЕРЕДАНИХ ПОКУПЦЕВІ ЛІЦЕНЗІЇ ПРАВ:

- **ПРОСТА ЛІЦЕНЗІЯ**, ЗА ДОГОВОРОМ ЯКОЇ ЛІЦЕНЗІАР ДОЗВОЛЯЄ ВИКОРИСТАТИ ВІНАХІД, ЗАЛИШАЮЧИ ЗА СОБОЮ ПРАВО ЯК САМОСТІЙНОГО ВИКОРИСТАННЯ, ТАК І ВИДАЧИ АНАЛОГІЧНИХ ЛІЦЕНЗІЙ ІНШИМ ОСОБАМ;
- **ВИКЛЮЧНА ЛІЦЕНЗІЯ**, ЗА ДОГОВОРОМ ЯКОЇ ЛІЦЕНЗІАТОВІ НАДАЮТЬСЯ ВИКЛЮЧНІ ПРАВА НА ВИКОРИСТАННЯ ВІНАХОДУ В МЕЖАХ, ОБУМОВЛЕНИХ В УГОДІ, І ЛІЦЕНЗІАР НЕ МОЖЕ ВИДАВАТИ АНАЛОГІЧНІ ЛІЦЕНЗІЇ ІНШИМ ОСОБАМ, АЛЕ МОЖЕ САМОСТІЙНО ВИКОРИСТОВУВАТИ ПРЕДМЕТ ЛІЦЕНЗІЇ;
- **ПОВНА ЛІЦЕНЗІЯ**, ЗА ДОГОВОРОМ ЯКОЇ ЛІЦЕНЗІАР УСТУПАЄ ЛІЦЕНЗІАТОВІ ВСІ ПРАВА НА ВИКОРИСТАННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ДОСЯГНЕННЯ ПРОТЯГОМ ТЕРМІНУ ДІЇ УГОДИ;

3) ЗА СПОСОБОМ КОМЕРЦІЙНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ:

- **ЧИСТІ ЛІЦЕНЗІЇ** — КУПІВЦЯ ПРОДАЖ ЧИСТІХ ЛІЦЕНЗІЙНИХ ПРАВ

ВАРТІСТЬ ЛІЦЕНЗІЙНОЇ УГОДИ

ВАРТІСТЬ ЛІЦЕНЗІЙНОЇ УГОДИ ЗАЛЕЖИТЬ НЕ СТІЛЬКИ ВІД ВИТРАТ ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ РОБІТ, СКІЛЬКИ ВІД ВЕЛИЧИНИ ДОХОДУ, ЯКИЙ МОЖНА ОДЕРЖАТИ ПРИ ВИКОРИСТАННІ ОБ'ЄКТА ЛІЦЕНЗІЙНОЇ УГОДИ.

ФОРМИ ВИПЛАТИ ЛІЦЕНЗІЙНОЇ ВИНАГОРОДИ:

- ❖ ***РОЯЛТІ*** — ВІДРАХУВАННЯ ВІД ДОХОДУ ЛІЦЕНЗІАТА ПРОТЯГОМ УСЬОГО ПЕРІОДУ ДІЇ УГОДИ;
- ❖ ***ПАУШАЛЬНИЙ ПЛАТІЖ*** — ОДНОРАЗОВИЙ ПЛАТІЖ, НЕ ПОВ'ЯЗАНИЙ У ЧАСІ З ФАКТИЧНИМ ВИКОРИСТАННЯМ ЛІЦЕНЗІЇ, А ВСТАНОВЛЕНИЙ ЗАЗДАЛЕГІДЬ НА ОСНОВІ ЕКСПЕРТНИХ ОЦІНОК;
- ❖ ***КОМБІНОВАНИЙ ПЛАТІЖ***, ЩО ВКЛЮЧАЄ ПЕРВИННУ СУМУ У ВИГЛЯДІ ПАУШАЛЬНОГО ПЛАТЕЖУ 10–15 % ВІД ЗАГАЛЬНОЇ ЦІНИ ЛІЦЕНЗІЇ ТА НАСТУПНІ ПЕРІОДИЧНІ ВІДРАХУВАННЯ РОЯЛТІ.

ФРАНЧАЙЗИНГ — НАДАННЯ ВЕЛИКОЮ ФІРМОЮ ДРІБНІЙ ФІРМІ ПРАВА ВИКОРИСТАННЯ ЇЇ ТОВАРНОГО ЗНАКА, ТОРГОВЕЛЬНОЇ МАРКИ АБО ЗНАКА ОБСЛУГОВУВАННЯ.

ПРОДАЖ ВТІЛЕНИХ ТЕХНОЛОГІЙ — ЗНАЧНА ЧАСТИНА КОНТРАКТІВ НА ЕКСПОРТ АБО ІМПОРТ МАШИН Й УСТАТКУВАННЯ, ЩО МІСТИТЬ У СОБІ ПЕРЕДАЧУ ТЕХНОЛОГІЙ.

ЛІЗИНГ — ДОВГОСТРОКОВА ОРЕНДА МАШИН, УСТАТКУВАННЯ ТОЩО. ГОЛОВНІ ВИДИ:

- ✓ **ОПЕРАТИВНИЙ ЛІЗИНГ ТЕРМІНОМ ВІД 3 ДО 5 РОКІВ.** ТЕРМІН ОРЕНДИ МЕНШИЙ ЗА ТЕРМІН ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ ВИРОБУ, ОТЖЕ ВІДБУВАЄТЬСЯ ЙОГО НЕПОВНА АМОРТИЗАЦІЯ ЗА ПЕРІОД ОРЕНДИ. ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ ОСТАННЬОГО ВИРІБ ПОВЕРТАЄТЬСЯ ВЛАСНИКОВІ Й ЗНОВУ ЗДАЄТЬСЯ НА НОВИЙ ПЕРІОД В ОРЕНДУ;
- ✓ **ФІНАНСОВИЙ ЛІЗИНГ ТЕРМІНОМ НА 15–20 РОКІВ.** ТЕРМІН ОРЕНДИ ВІДПОВІДАЄ ТЕРМІНУ ПОВНОЇ ОКУПНОСТІ ОРЕНДОВАНОГО УСТАТКУВАННЯ, А ПО ЗАВЕРШЕННІ ТЕРМІНУ КОРИСТУВАЧ АБО ПОВЕРТАЄ ОБ'ЄКТ ЛІЗИНГУ ВЛАСНИКОВІ, АБО УКЛАДАЄ НОВУ УГОДУ НА ПІЛЬГОВИХ УМОВАХ, АБО КУПУЄ ОРЕНДОВАНЕ УСТАТКУВАННЯ У ВЛАСНІСТЬ ЗА ЗАЛИШКОВОЮ ВАРТІСТЮ.

РЕЙТИНГ — КОРОТКОСТРОКОВА ОРЕНДА МАШИН, УСТАТКУВАННЯ НА ПЕРІОД ДО 1 РОКУ.

ХАЙРИНГ — СЕРЕДНЬОСТРОКОВА ОРЕНДА МАШИН, УСТАТКУВАННЯ (ВІД 1 РОКУ ДО 3–5 РОКІВ).

3. КРИМІНАЛЬНІ ФОРМИ ПЕРЕДАЧІ ТЕХНОЛОГІЇ:

- ПРОМИСЛОВЕ ШПИГУНСТВО — ПЕРЕДАЧА, ВИКРАДЕННЯ АБО ЗБИРАННЯ З МЕТОЮ ПЕРЕДАЧІ ІНОЗЕМНІЙ ДЕРЖАВІ АБО КОМПАНІЇ ВІДОМОСТЕЙ У НАУКОВО-ТЕХНІЧНІЙ І ВИРОБНИЧІЙ СФЕРАХ, ЩО СТАНОВЛЯТЬ ДЕРЖАВНУ АБО КОМЕРЦІЙНУ ТАЄМНИЦЮ;**
- ТЕХНІЧНЕ ПІРАТСТВО — МАСОВИЙ ВИПУСК І ПРОДАЖ ТЕХНОЛОГІЙ-ІМІТАЦІЙ ТІНЬОВИМИ СТРУКТУРАМИ.**

3 ПИТАННЯ. ВИДИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ТОРГІВЛІ ІНЖИНІРИНГОВИМИ ПОСЛУГАМИ

ІНЖИНІРИНГ – ЦЕ СУКУПНІСТЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ,ЩО МАЮТЬ ЗА КІНЦЕВУ МЕТУ ОТРИМАННЯ НАЙКРАЩИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ВІД КАПІТАЛОВКЛАДЕНЬ АБО ІНШИХ ВИДАТКІВ, ЩО ПОВ'ЯЗАНІ З РЕАЛІЗАЦІЄЮ ПРОЕКТІВ РІЗНОМАНІТНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ, ЗА РАХУНОК НАЙБІЛЬШ РАЦІОНАЛЬНОГО ПІДБОРУ ТА ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ, А ТАКОЖ МЕТОДІВ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА УПРАВЛІННЯ, НА БАЗІ СУЧАСНИХ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ДОСЯГНЕНЬ ТА З УРАХУВАННЯМ КОНКРЕТНИХ УМОВ Й ФАКТОРІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТІВ.

МІЖНАРОДНИЙ ІНЖИНІРИНГ – ЦЕ ДІЯЛЬНІСТЬ ЩОДО НАДАННЯ КОМПЛЕКСУ ПОСЛУГ ВИРОБНИЧОГО, КОМЕРЦІЙНОГО ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ, СПЕЦІАЛІЗОВАНИМИ ІНЖЕНЕРНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНИМИ, ПРОМИСЛОВИМИ, БУДІВЕЛЬНИМИ ТА ІНШИМИ КОМПАНІЯМИ.

ЗАВДАННЯМ ІНЖИНІРИНГУ Є ОТРИМАННЯ ЗАМОВНИКАМИ ТА ІНВЕСТОРАМИ НАЙКРАЩИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗА РАХУНОК:

- СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТУ;**
- БАГАТОВАРІАНТНОСТІ ТЕХНІЧНИХ ТА ЕКОНОМІЧНИХ РОЗРО-БОК, ЇХ ФІНАНСОВОЇ ОЦІНКИ З ВИБОРОМ ОПТИМАЛЬНОГО ДЛЯ ЗАМОВНИКА ВАРІАНТА;**
- РОЗРОБКИ ПРОЕКТІВ З УРАХУВАННЯМ МОЖЛИВОСТІ ВИКО-РИСТАННЯ ПРОГРЕСИВНИХ БУДІВЕЛЬНИХ І ВИРОБНИЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ, ОБЛАДНАННЯ, КОНСТРУКЦІЙ І МАТЕРІАЛІВ З РІЗНИХ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ, ЩО НАЙКРАЩИМ ЧИНОМ ВІДПОВІДАЮТЬ КОНКРЕТНИМ УМОВАМ І ВИМОГАМ ЗАМОВ-НИКІВ;**
- ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ОРГАНІЗАЦІЇ Й УПРАВ-ЛІННЯ ВСІМА СТАДІЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТІВ.**

ОСОБЛИВОСТІ ІНЖИНІРИНГУ:

- 1. ІНЖИНІРИНГ Є ОДНІЄЮ З ФОРМ ПОСЛУГ ВИРОБНИЧОГО ХАРАКТЕРУ. ВІН БЕЗПОСЕРЕДНЬО ВТІЛЮЄТЬСЯ НЕ У РЕЧОВІЙ ФОРМІ ПРОДУКТУ, А В ПЕВНОМУ КОРИСНОМУ ЕФЕКТІ, ЩО ВЛАСТИВИЙ МАТЕРІАЛЬНОМУ НОСІЮ.**
- 2. ІНЖИНІРИНГ ПОВ'ЯЗАНИЙ З ПІДГОТОВКОЮ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ПРОЦЕСУ ВИРОБНИЦТВА ТА РЕАЛІЗАЦІЇ МАТЕРІАЛЬНИХ БЛАГ ТА ПОСЛУГ, ЩО РОЗРАХОВАНІ НА ПРОМІЖНЕ ТА КІНЦЕВЕ СПОЖИВАННЯ, АЛЕ ВЛАСНЕ ПОСЛУГИ НЕВИРОБНИЧОГО ХАРАКТЕРУ НЕ ВХОДЯТЬ ДО ЙОГО СКЛАДУ.**
- 3. ІНЖИНІРИНГОВІ ПОСЛУГИ МАЮТЬ КОМЕРЦІЙНИЙ ХАРАКТЕР, БУДУЧИ ОБ'ЄКТОМ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ.**
- 4. ІНЖИНІРИНГОВІ ПОСЛУГИ, НА ВІДМІНУ ВІД ДІЯЛЬНОСТІ ЗІ СТВОРЕННЯ ТА ТОРГІВЛІ «НОУ-ХАУ», ЛІЦЕНЗІЯМИ ТОЩО, Є ВІДТВОРЮВАЛЬНИМИ, А ВАРТІСТЬ ПОСЛУГ ВИЗНАЧАЄТЬСЯ СУСПІЛЬНО НЕОБХІДНИМИ ВИТРАТАМИ ЧАСУ НА ЇХ ВИРОБНИЦТВО**

ПОСЛУГИ ТИПУ «ІНЖИНІРИНГ»:

1. ІНЖИНІРИНГ, ПОВ'ЯЗАНИЙ З ПІДГОТОВКОЮ ВИРОБНИЧОГО ПРОЦЕСУ:

А) ПЕРЕДПРОЕКТНІ ПОСЛУГИ;

Б) ПРОЕКТНІ ПОСЛУГИ:

– **БАЗИСНИЙ ІНЖИНІРИНГ** – ПІДГОТОВКА ПОПЕРЕДНІХ ІНЖЕНЕРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПРОЕКТІВ, ГЕНЕРАЛЬНОГО ПЛАНУ, РЕКОМЕНДАЦІЙ, ПОПЕРЕДНЬОЇ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ ПРОЕКТУ ТОЩО;

– **ДЕТАЛЬНИЙ ІНЖИНІРИНГ** – НАДАННЯ ПРОПОЗИЦІЙ З ФІНАЛЬНОГО ПРОЕКТУ, ДЕТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЕКТУ;

В) ПІСЛЯПРОЕКТНІ ПОСЛУГИ:

– ПІДГОТОВКА КОНТРАКТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ;

– ВЕДЕННЯ ПРОЕКТУ, НАГЛЯД Й ІНСПЕКЦІЯ ЗА ПРОВАДЖЕННЯМ РОБІТ;

– ПРОВЕДЕННЯ ПРИЙМАЛЬНИХ ВИПРОБУВАНЬ ПІСЛЯ ЗДАЧІ В ЕКСПЛУАТАЦІЮ;

– ПІДГОТОВКА ІНЖЕНЕРНОГО І ТЕХНІЧНОГО ПЕРСОНАЛУ;

– ПІДГОТОВКА УМОВ ДЛЯ ЗБУТУ ПРОДУКЦІЇ;

Г) СПЕЦІАЛЬНІ ПОСЛУГИ, ОБУМОВЛЕНІ КОНКРЕТНИМИ ПРОБЛЕМАМИ СТВОРЕННЯ ЦЬОГО ОБ'ЄКТА.

2. ІНЖИНІРИНГ, ПОВ'ЯЗАНИЙ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ПРОЦЕСУ ВИРОБНИЦТВА ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ:

А) ПОСЛУГИ З УПРАВЛІННЯ Й ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЧОГО ПРОЦЕСУ;

Б) ПОСЛУГИ З ОГЛЯДУ Й ВИПРОБУВАНЬ ОБЛАДНАННЯ;

В) ПОСЛУГИ З ЕКСПЛУАТАЦІЇ ОБ'ЄКТА;

Г) ДОПОМОГА У ФІНАНСОВИХ ПИТАННЯХ;

Д) ПОСЛУГИ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ;

Е) ПОСЛУГИ З ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, КОМП'ЮТЕРНОЇ ТЕХНІКИ.

ЗАЛЕЖНО ВІД СФЕРИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНЖИНІРИНГОВИХ ПОСЛУГ РОЗРІЗНЯЮТЬ:

- ❑ ПРОЕКТНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНИЙ ІНЖИНІРИНГ;**
- ❑ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ІНЖИНІРИНГ;**
- ❑ БУДІВЕЛЬНИЙ ІНЖИНІРИНГ;**
- ❑ УПРАВЛІНСЬКИЙ ІНЖИНІРИНГ.**

ОСНОВНІ МІЖНАРОДНІ УГОДИ З ПИТАНЬ РЕГУЛЮВАННЯ ПЕРЕДАЧІ ТЕХНОЛОГІЇ:

- ПАРИЗЬКА КОНВЕНЦІЯ З ОХОРОНИ ПРОМИСЛОВОЇ
ВЛАСНОСТІ**
- ДОГОВІР ПРО ПАТЕНТНУ КООПЕРАЦІЮ**
- КОНВЕНЦІЯ ПРО ВИДАЧУ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПАТЕНТІВ**
- КОНВЕНЦІЯ ПРО СТВОРЕННЯ ВСЕСВІТНЬОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ**